

Sanering Vissergronden Naarden en de belangen van natuur- en cultuurwaarden

Dick A. Jonkers

De Vrienden van 't Gooi (VVG) houden voortdurend de vinger aan de pols wanneer zich ontwikkelingen voordoen die de aantasting kunnen betekenen van natuur-, landschap en cultuurwaarden. De bescherming van de flora en fauna van gebieden, zoals in de statuten vastgelegd, vraagt veel aandacht.

Een van de zaken die al enige tijd speelt is de sanering door de gemeente Naarden van de zogenoemde Vissergronden gelegen nabij het Vogelhospitaal aan de Burgemeester Visserlaan. Hier bevond zich het vroegere open schootsveld vanaf Bastion Nieuw Molen richting het Naardermeer. Een deel van het gebied (1.4 ha) is volledig begroeid geraakt met natuurlijke opslag van bos waardoor het zicht wordt belemmerd. Wilgen voeren de boventoon, maar ook groeien er onder meer populieren, elzen, essen, eiken, zoete kersen en berken. Hier en daar is gebiedsvreemde begroeiing aanwezig met onder andere laurierkers en taxus. Onder de bomen staat op diverse plekken vlier. De struiklaag wordt gedomineerd door de talrijk aanwezige giftige reuzenberenklauwen. Het grootste deel van begroeiing staat op verontreinigde grond van een voormalige vuilnisbelt, waarvan op diverse plaatsen elementen aan de oppervlakte komen. Vanaf de Burgemeester Visserlaan is er over een grasland zicht op dit dicht gegroeide schootsveld. In 2014 zijn de schootsvelden Naarden o.a. door de inzet van de VVG veilig gesteld in het door de gemeenteraad aangenomen plan 'Naarden buiten de vesting'.

December 2014 kondigde de gemeente Naarden werkzaamheden aan, waarbij het bos verwijderd zou worden. Dit leidde tot protesten uit de omgeving en bemoeienissen vanuit de VVG, waarna de werkzaamheden stil werden gelegd. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) kon namelijk niet uitsluiten dat er op de locatie ringslangen van de slangenpopulatie rondom het Naardermeer overwinteren. De RVO heeft de gemeente vervolgens geadviseerd om, in aanvulling op de eerder uitgevoerde onderzoeken, aanvullend onderzoek te doen naar de aanwezigheid van ringslangen. RVO heeft n.a.v. het aanvullende onderzoek geconcludeerd dat er geen redenen zijn om aan te nemen dat er verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zijn of worden overtreden. Ook daarna zijn de ontwikkelingen door de VVG nauwlettend gevolgd. Op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) van 23 april is ons lid Carlos Scheltema gemachtigd door de aanwezige leden tot overleg met de gemeente over het gebied. Nadien nam het protest vanuit de samenleving toe en in augustus kwam het zelfs tot de oprichting van een comité dat - om kaalslag te voorkomen - een actie ontketende met een aan de gemeente aangeboden petitie. Ook aan het bestuur van de VVG en leden is verzocht de petitie te ondertekenen.

Voor de vereniging leek een spagaat te ontstaan. Enerzijds instemmen met de veiligstelling van en vergroting van de zichtbaarheid van de vesting over de schootsvelden, een belangrijke doelstelling van de VVG in Naarden. Anderzijds daartegen protesteren wanneer daaraan uitvoering wordt gegeven i. v. m. de gevolgen voor de aanwezige flora en fauna. Intensief overleg met alle betrokken partijen was nodig om een aanvaardbare oplossing te krijgen. Die oplossing is gevonden, zodat de leefgebieden voor ringslangen en andere soorten voldoende gespaard kunnen worden. Reden voor VVG om de petitie niet mede te ondertekenen.

Hoe heeft VVG dit aangepakt?

Om een en ander duidelijk te krijgen is nagegaan wat het plan van uitvoering inhoudt. Wanneer het bos wordt verwijderd om een beeld van het schootveld te realiseren ontstaat er een kaal gebied met restanten van de vroegere vuilnisbelt. Vanuit de provincie is de eis gesteld dat het gebied gesaneerd moet worden. Ontgraven en afvoeren van de vervuilde grond is uit het oogpunt van kosten geen optie en ook geen vereiste. Er is gekozen voor het opbrengen van een 50 cm dikke toplaag (leeflaag) met schone grond die beschikbaar komt bij werkzaamheden in een van de polders in de omgeving. Dit materiaal heeft dezelfde samenstelling als de oorspronkelijke bodem van de Vissergronden.

Met de gemeente is intussen overeen gekomen, dat waar mogelijk aan de randen van het te saneren gebied natuurlijke elementen gehandhaafd blijven. Aan de noordrand blijft een berkengroep gehandhaafd. In die omgeving wordt een groenstrook (1350m²) gecreëerd met daarin onder meer besdragende heesters van mei- en sleedoorn. Het met begroeiing overdekte hek langs het wandelpad blijft staan in zijn huidige staat. Vanaf de botenligplaats bij de Van Limburg Stirumlaan blijft een oppervlakte van circa 2.500m² onveranderd. In die natuurlijke begroeiing zullen broeihopen worden gemaakt voor ringslangen en takkenrillen worden aangelegd voor zoogdieren en de hoek boven het Vogelhospitaal Naarden blijft de houtsingel overeind. Dit deel van het gebied wordt een enigszins slingerende natuurstrook met een oppervlakte van circa 3000 m², waarin een aantal solitaire bomen en heesters worden gespaard en takkenrillen worden aangebracht. Het idee is om hier een zoombegroeiing te laten ontstaan of in te richten.

Eventuele nog aanwezige dieren in restanten van poelen zullen worden gevangen en worden uitgezet in de onmiddellijke omgeving.

Het centrale deel van het gebied met een oppervlakte van circa 12.000 m² wordt na de sanering ingericht als grasland dat aan sluit bij het huidige grasland. Het zal door Goois Natuurreservaat, de beoogde nieuwe eigenaar na overdracht van de gemeentelijke gronden in de schootvelden, via de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Vechtvallei (ANV) worden verpacht aan agrariërs.

Om een en ander in goed banen te laten verlopen wordt voor de begeleiding van de inrichting een ecooloog ingeschakeld.